



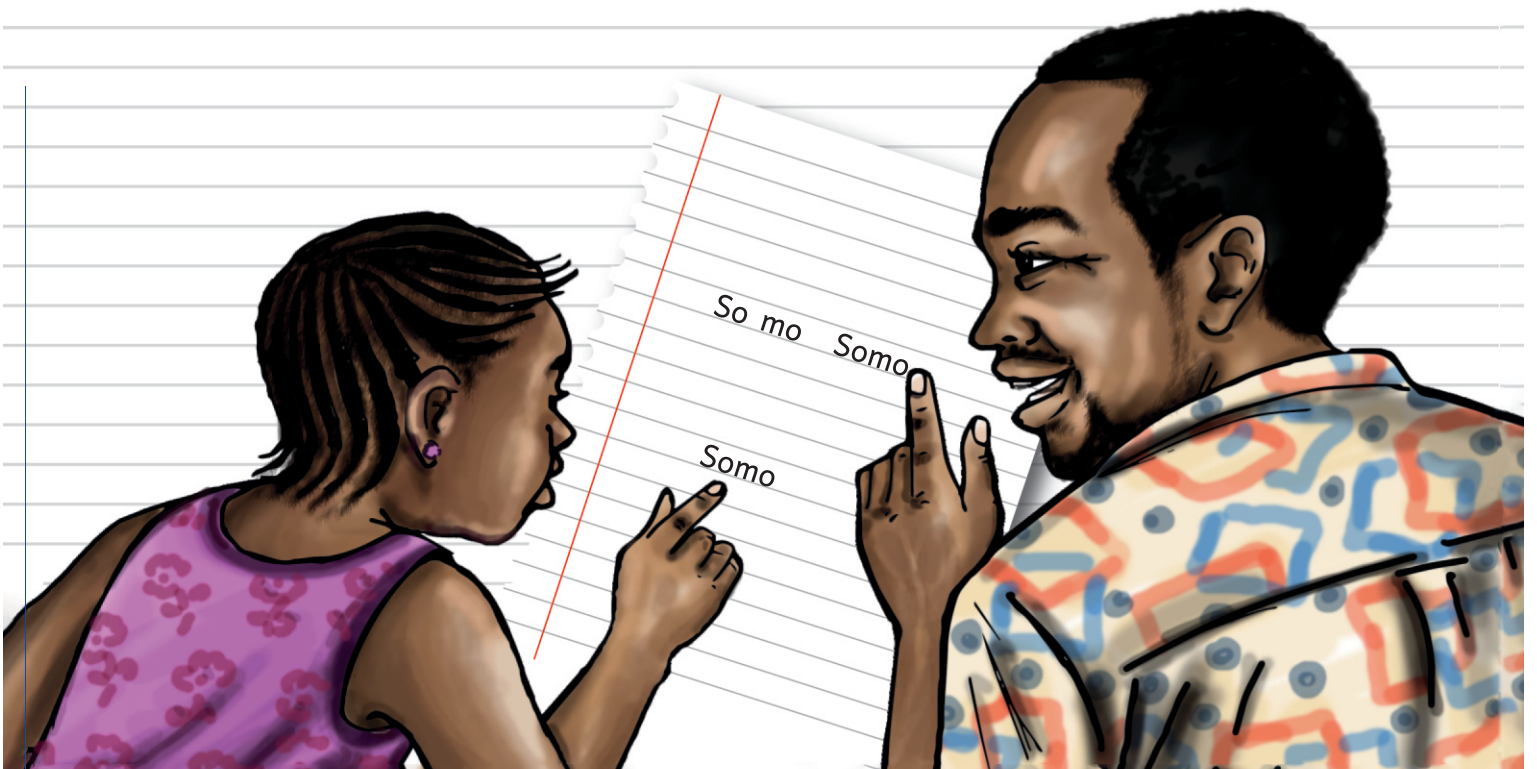
Ministère de l'Enseignement Primaire,
Secondaire et Professionnel

KUSOMA NA KUANDIKA

Buku ya mwanafunzi

KISWAHILI

2



Edition 2018



KUSOMA NA KUANDIKA

Buku ya mwanafunzi



Direction des Programmes Scolaires et Matériel Didactique

YALIYOMO

DIBAJI	1
INGILIO	2

KIPINDI CA 1 : KUISHI VIZURI NAFASI YAKO

Juma ya 3 : Jamaa ndogo	4
Juma ya 4 : Ujirani	10
Juma ya 5 : Nyumba ya jamaa	16
Juma ya 6 : Kijiji	22

KIPINDI CA 2 : KUJIKINGA

Juma ya 8 : Sehemu za mwili	30
Juma ya 9 : Usafi wa mwili wa mtu	33
Juma ya 10 : Mavazi za wanaume, wanawake na watoto	36
Juma ya 11 : Aina na rangi ya mavazi	39
Juma ya 12 : Micezo ya pekee	42
Juma ya 13 : Micezo ya kikundi	45

KIPINDI CA 3 : KUISHI KWA WAKATI NA KAZI ZA MAHALI

Juma ya 15 : Nyakati za siku	50
Juma ya 16 : Nyakati za mwaka	53
Juma ya 17 : Wacuruzi, wanunuzi na kazi zao	56
Juma ya 18 : Kuuza na kuuzisha sokoni	59
Juma ya 19 : Karamu katika jamaa-kuzaliwa	52
Juma ya 20 : Kusafiri wakati wa mafungo	65

DIBAJI

Kifungo cha mwisho ya kanuni ya tano ya sheria muhimu ya mafunzo ya taifa, inchini ya Kidemokrasia ya Kongo, kinajulisha kwamba, maadibisho ya shule ina ukomo ya kuelimisha kimuhimu na kiusawa kila mtu kusudi ya kumfanya awe mwenye mafaa kwake yeye mwenyewe, pia kumingiza ndani ya shirika.

Kwa kufikia ukomo hii, yapashwa, kwa mwisho ya masomo ya msingi, mtoto mkongomani aelewe, kusoma, kuandika, kuhesabu, kusikiya na kusema kwa luga la kikingomani na kifaransa.

Kwa hivi, hadi leo tena, kuna mwanafunzi anaye maliza masomo ya msingi na angali bado na magumu kati ya usomi-mwandiko; uwezo aliopata katika majifunzo ya kusoma na kuandika haifike kwenye kiwango za kanuni ya kimataifa.

Tokeo hii, inahakikishwa na mitiani mbalimbali ya taifa (TENAFEP) na ya kimataifa (EGRA). Kiwango ya chini ya mafanikio inayo rikodiwa katika elimu zingine za shule, inazingatiwa kuwa matukio mbovu, ya wanafunzi, kukosa ujuzi wa kusoma na kuandika.

Uwezo wa usomi-mwandiko, inabaki shurti inayoitajika kwa kuhakikisha majifunzo ya elimu zingine.

Kwa kutengeneza hali hii, Wizara ya mafundisho ya msingi, sekondari na kazi, ilikamata hatua muhimu inayo lengo la kuboresha hali ya mafunzo-majifunzo, hasa kwa kutosha usomi-mwandiko kuwa elimu ndogo, na kuiinua kwa ngazi ya elimu kubwa ya majifunzo.

Ndio sababu, wizara ya mafundisho ya msingi, sekondari na kazi, anashukuru mchango ya washirika wake kiufundi na kipesa, kumuunga mkono kwa uboreshaji wa hali ya majifunzo na kwa ubadili ya mfumo kielimu ya Kongomani.

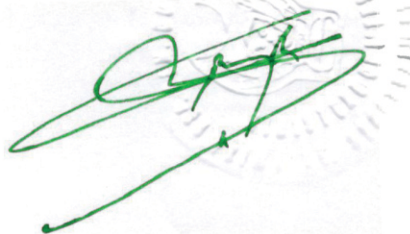
Vitabu hivi, vimeundwa na chumba inchini, kinacho usika na mipango ya shule na vyombo vya mafunzo (DIPROMAD) ikisaidiwa na washirika wanao jiusisha na mafunzo ya usomi-mwandiko kwa luga la taifa. Vitabu hivi, ni mali ya Wizara ya mafundisho ya msingi, sekondari na kazi, pia ni kwa wanafunzi na walimu wa darasa la kwanza, la pili na la tatu ya shule zote ya msingi ya kiserkali na ya msingi ya kipekee yenye kukubaliwa. Tuna amini, watahiriki kwa uboreshaji wa mafundisho na majifunzo.

Walimu wanaume na wanawake, wanaitwa kwa kufanyiziya na kutumia kwa upeo vyombo hivyo vya bei vya mafundusho kwa kufanya kazi zao zaidi kwa faida ya wanafunzi

Gaston MUSEMENA BONGALA

Waziri wa Mafundisho ya

Msingi, Sekondari na Mtaalamu



INGILIO

Waziri wa Jamuhuri ya kidemokratia ya Kongo anae husika na mafunzo ya msingi, sekondari na kikazi, anainua elimu ndogo ya kusoma na kuandika kwa ngazi ya elimu kubwa inchini. Alikamata mpango huu, ili ajibu ku maendeleo ya kikanda na kimataifa, kulingana na kanuni zilizo chukuliwa duniani kote pamoja na yanayo fanyika inchini mwetu.

Kwa kuboresha hali ya mafunzo-majifunzo ya kusoma na kuandika kunako shule la msingi, uwaziri huo, umeandalia mwanafunzi na mwalimu vitabu kufwatana na mpango wa mafunzo ya taifa.

Kwa darasa ya kwanza na ya pili ya shule la msingi, luga ya taifa iko kwa ujumla, luga ya mafunzo na elimu inayo fundishwa. Kwa darasa izo mbili, kifaransa inafundishwa tu sawa elimu. Mafunzo yake, inaishia tu kwakusema bila kuandika. Ni kuanzia kwa darasa ya tatu ndipo majifunzo kwa luga ya taifa yanahamishwa kwa luga la kifaransa.

Buku la usomi la mwanafunzi, pamoja na kitabu cha mwalimu na cha mwanafunzi, viliundwa kwa misingi ya ugunduzi wa kisayansi ya sasa, inayo hakikishwa na kuchunguzwa.

Ndani ya maendeleo ya mafunzo-majifunzo, msingi ni juma ya majifunzo. Kila juma ya mafunzo-majifunzo, ina mada ndogo inayo fundishwa katika siku sita. Siku ya kwanza ya juma, wanafunzi wanasikiliza usomi wa mwalimu. Siku ya sita, wanafunzi wanakamilisha yale waliojifunza juma nzima, na wanafanya mazoezo ya kuandika.

Buku hii ya usomi, inakamilisha kitabu cha mwanafunzi. Ni chombo nzuri kiliotungwa kwa kuimarisha mazoezo mbalimbali yalio fanyika somoni. Tunaalika walimu pia wazazi kusindikiza wanafunzi na kuwapa nguvu ya kumiliki yalio ndani ya kitabu hiki Tajiri kwa mazoezo ya kusoma na kuandika, ambao, bila shaka kitawaruhusu kupata ujuzi unayo hitajika.

KIPINDI CA KWANZA

KUISHI VIZURI NAFASI YAKO

Nasoma:

i i a A l n n

Naunda tamko :

i a n l na
.....

Naunda neno :

li na la ni vazi
.....

Nasoma :

Nana	Lili	Lina
Ni Nana na Lila.		

Nabadirisha herufi :

L	Nili	Lili
N	Lina

Natazama kiisha nasema



Nasoma.

Lili na Lali

Ni nani.

Ni lili.

Lili analala.

Ni nani.

Ni Lali.

Lali analala.

Najaza msemwa:

..... analala.

Lali

Nasoma:

o o e e b b u u

Naunda tamko :

l e u
o b

lo

.....

.....

Naunda neno :

be
bu ba
bi

Baba

.....

.....

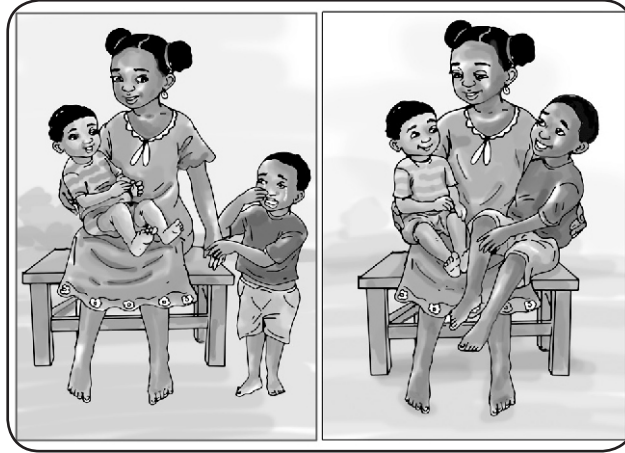
Nasoma :

Baba	Bebe	Babu
Babu anaona Nono.		

Nabadirisha herufi :

a	Babu	baba
i	Nana

Natazama kiisha nasema



Nasoma

Nono na Nana

Bibi anabeba Nana.
Nono alililia Bibi.
Bibi alibeba Nono.
Na Bibi alibeba Nana.

Najaza msemwa:

Bibi anabeba

Nasoma

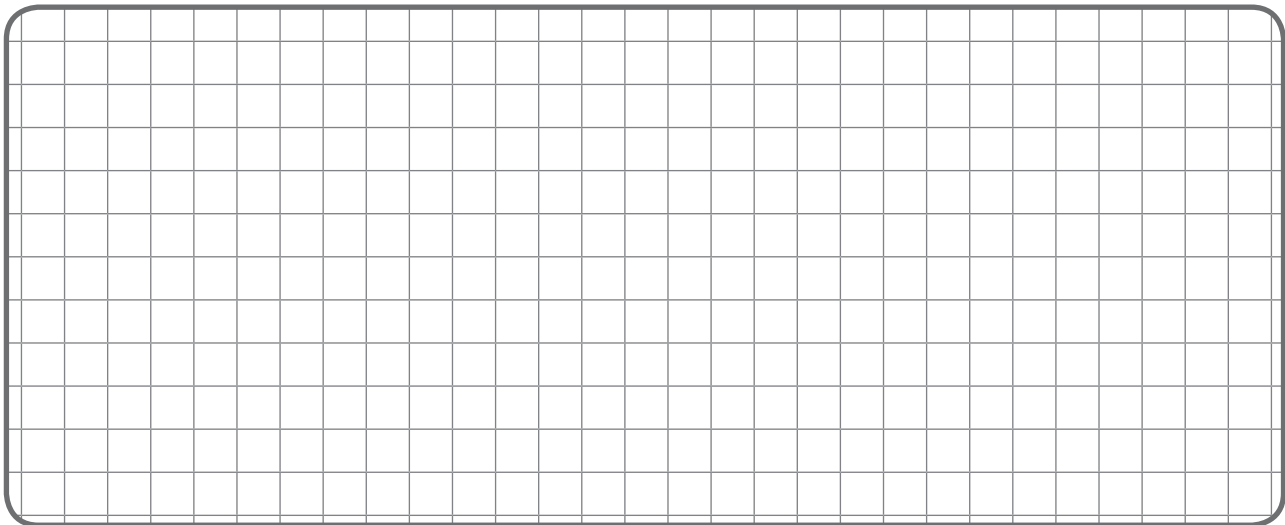
o o i i b b a a

ni lo no ba be bu

Abeli Babu Alibeba

Nono analilia Babu.

Naandika msemwa :

A large rectangular grid with rounded corners, intended for writing a story. The grid consists of approximately 20 columns and 15 rows of small squares.

Nasoma:

k k m m d d s s m a l

Naunda tamko :

s o m i
a k u e d

de

.....

.....

Naunda neno :

Di ma
me sa mu ki
da sa so

saki

.....

.....

Nasoma :

Kaka	kusudi	mikono
Kaka Lema ana akili sana.		

Nabadirisha herufi :

ni	Somoni	Somo
ni	Duka ni

Natazama kiisha nasema



Nasoma

Kanisa

Ni siku ya misa.
Baba aliona kanisa.
Baba alibeba sadaka.
Alisali salama kanisani.
Ile kanisa ni nene sana.

Najaza msemwa:

Baba alibeba

Alisali

Nasoma:

t t y y p p z z z i d m

Naunda tamko :

T z v e
a i y p u

ye

.....

.....

Naunda neno :

va ye pe
po to tu
zi te ya

vazi

.....

.....

Nasoma :

Tatizo

Zake

popote

Zaina anapata zeze ya Tito.

Nabadirisha herufi :

ya

Yalala

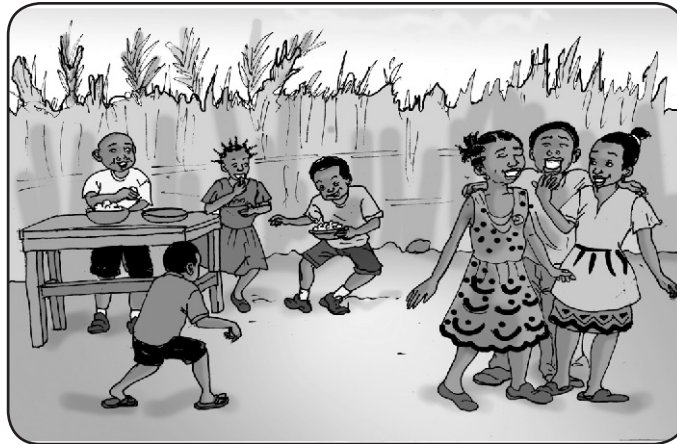
lala

ki

Kitabu

.....

Natazama kiisha nasema



Nasoma

Siku ya karamu

Leo ni siku ya karamu.

Ni siku kuu kabisa.

Zola anakula.

Si kama siku zote.

Najaza msemwa:

Ni siku kuu

Si siku

Nasoma

d s k y z d z m k t y m s t

z i l s e b d y

m a t u n o k

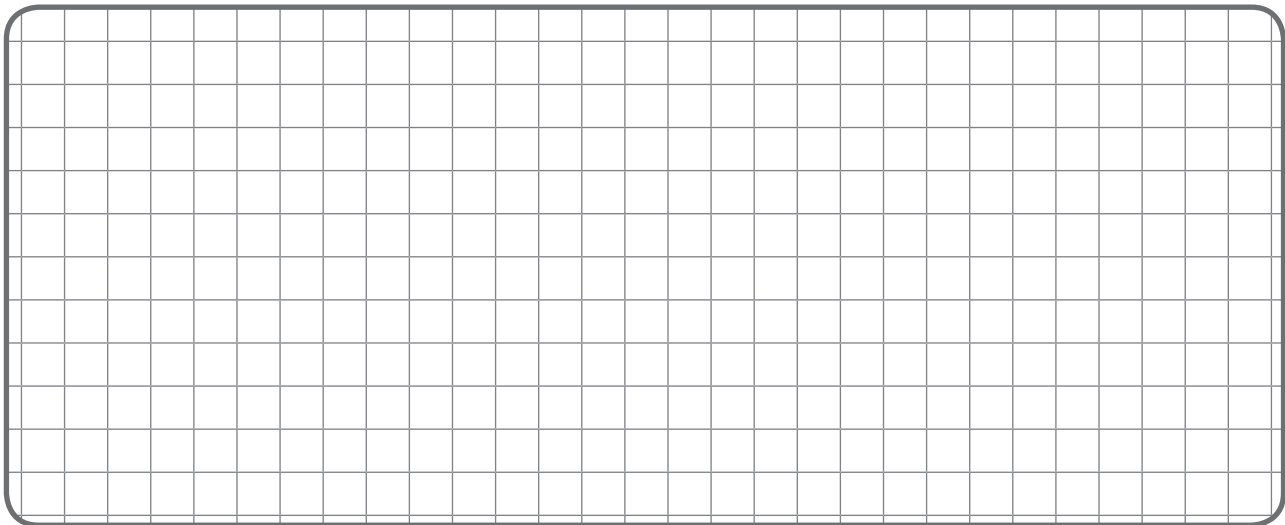
Zaidi Lamuka Yetu Meno

Babu analia dada.

Ile ni kuku yetu.

Zola anakula.

Naandika msemwa :



Nasoma:

w W g v V h H

Naunda tamko :

w a g o v u
i h e

gi

.....

.....

Naunda neno :

h o g i m a
w a w a v u l a
v a h e

hewa

.....

.....

Nasoma :

Wazo

goti

wavuvi

Zamu anavua samaki baharini.

Nabadirisha herufi :

ca

...kula

cakula

Ma

...wazo

.....

Natazama kiisha nasema



Nasoma

Kuku

Mama Veve ana kuku.
Ana kuku dime na dike.
Kuku dime ni ine.
Na kuku dike ni tatu.
Kuku dime inawika.

Najaza msemwa:

Mama

Kuku ni

Nasoma:

j j f f r r c c

Naunda tamko :

o f u R e
J a C i
re

Naunda neno :

ji cu wa
fi ca ra fu ri
jiwe

Nasoma :

Jana

raha

cuma

Jirani atafika leo.

Naongeza tamko :

wa

...jamaa

wajamaa

ma

...cuma

.....

Natazama kiisha nasema



Nasoma

Fatuma na Ali

Fatuma na Ali ni marafiki.
Fatuma na Ali wanaceza.
Wanaceza kunako makao yao.
Makao yao ina muti wa limau.
Limau ina vitamini sana.

Najaza msemwa:

Limau ina sana.

..... kunako yao.

Nasoma

k m d s t y p z

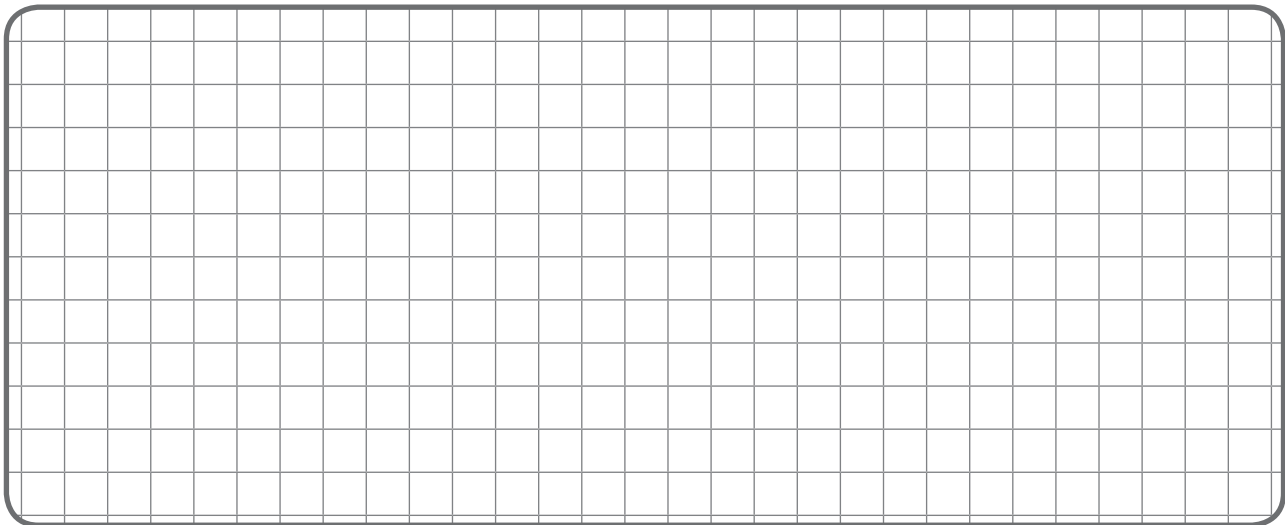
C d m L o t w z Y v s n
k h e b A f g j i r u

Wageni Jana Sadaka

Leo ni siku ya jua kali.

Masomo ni kitu ya lazima.

Naandika msemwa :



Nasoma:

sh sh ny ny ch ch nd nd mb mb

Naunda tamko :

a nd u ny
sh e mb i
o

sha

.....

.....

Naunda neno :

nda mbe gu
ni nyu
sha mba

Nyumba

.....

.....

Nasoma :

Nyasi

shamba

ndani

Jenga nyumba ya ndege.

Nagawanya masauti:

Kubeba

k-u-b-e-b-a

kandokando

.....

Natazama kiisha nasema



Nasoma

Nyumba ya kijiji

Kijiji Chelu kina nyumba.
Ni kandokando ya shamba.
Nyumba hii ina madirisha ine.
Cini kuna seruji.

Najaza musemwa :

Kijiji

Nyumba hii ina

Nasoma:

ng ng kw kw nj nj nz nz mw mw

Naunda tamko :

e kw o nj
ng a u
i mw

nja

.....

.....

Naunda neno :

i nje mbe
kwe bu nga
tu ngo

ngombe

.....

.....

Nasoma :

kwale

nzuri

njema

Njiwa ni ndege nzuri.

Nagawanya sauti:

Kwake

Kw-a-k-e

Nzima

.....

Natazama kiisha nasema



Nasoma

Usafi wa Kijiji

Wakaaji wanafanya kazi.
Ni kazi ya kusafisha njia ya kijiji.
Kweli wanakijiji wanafanya kazi nzuri.
Njia inakuwa safi ngambo zote.
Kiongozi anafurahi na usafi wa kijiji.

Najaza msemwa:

Ni kazi ya njia.

Kiongozi anafurahi wa

Nasoma

ng ng kw kw nj nj nz nz mw
mw sh sh ny ny ch ch nd nd

ch ny nd mw Mb nz ny nj ng sh kw NZ CH

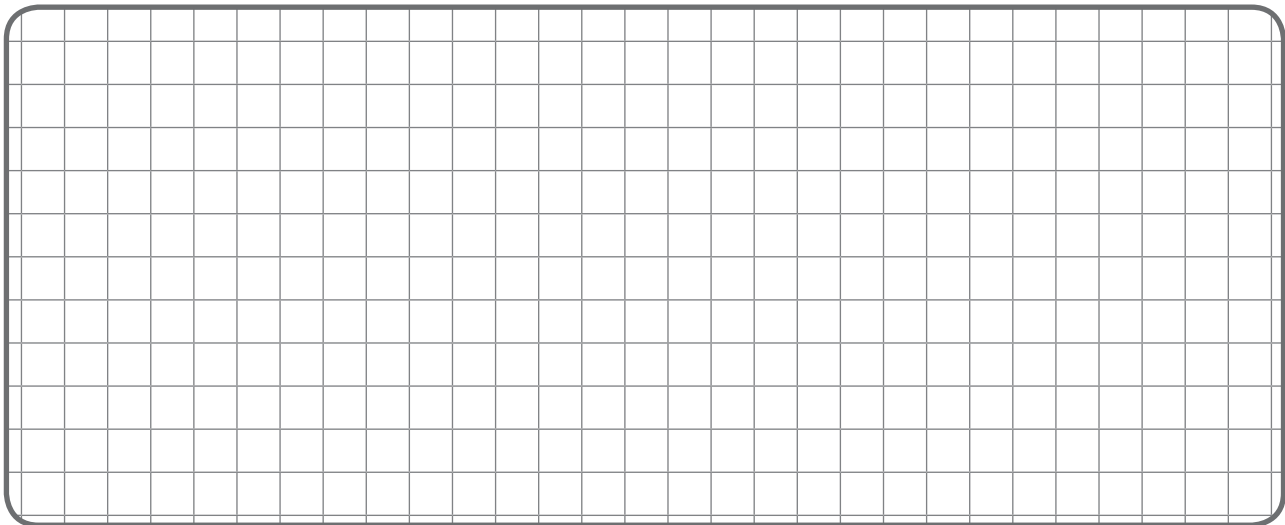
Nyama Shimo Mbele Wimbo

Kwale Njia Nzuri Ndege

Nyuki zinatosha asali nzuri.

Shabani anapanda mbegu.

Naandika msemwa :





KIPINDI CA PILI

KUJIKINGA

Juma ya 8

Naeleza hadisi hii:



Naandika jina ya sehemu tatu za mwili.

1.

2.

3.

Naeleza hadisi hii:



Naandika vyombo tatu vya kusafisha mwili.

1.

2.

3.

Naeleza hadisi hii:



Naandika jina ya mavazi ninayopenda.

- 1.
- 2.
- 3.

Naeleza hadisi hii:



Naandika rangi tatu ya mavazi.

1.

2.

3.

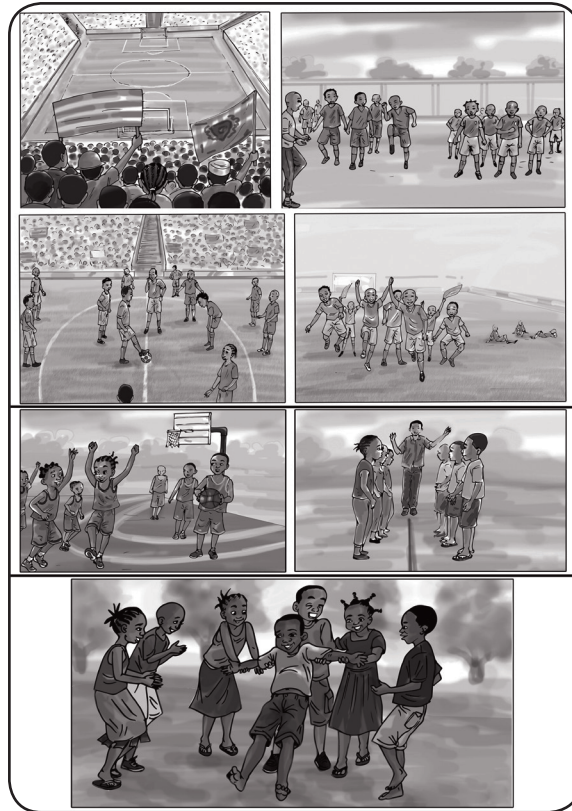
Naeleza hadisi hii:



Naandika vitu tatu ninavyotumia kwa kuceza.

- 1.
- 2.
- 3.

Naeleza hadisi hii:



Naandika jina ya michezo tatu ninajuwa.

1.

2.

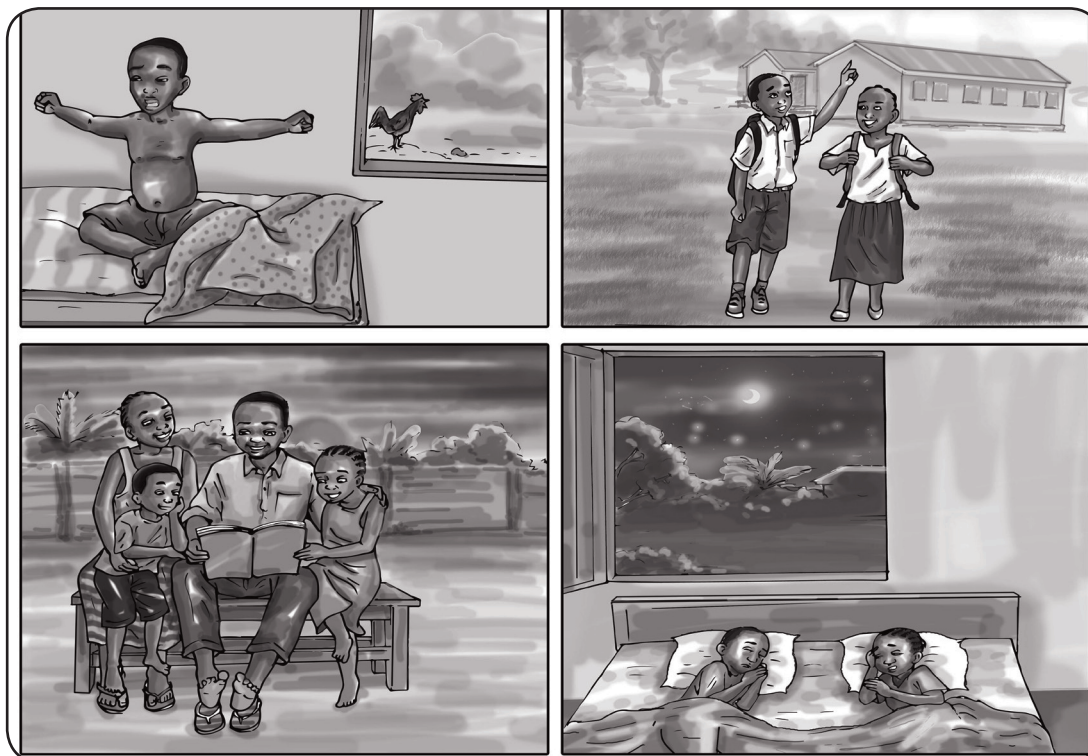
3.



KIPINDI CA TATU

**KUISHI KWA WAKATI NA
KAZI ZA MAHALI**

Naeleza hadisi hii:



Naandika kazi tatu ambayo ninafanya kila siku.

- 1.
- 2.
- 3.

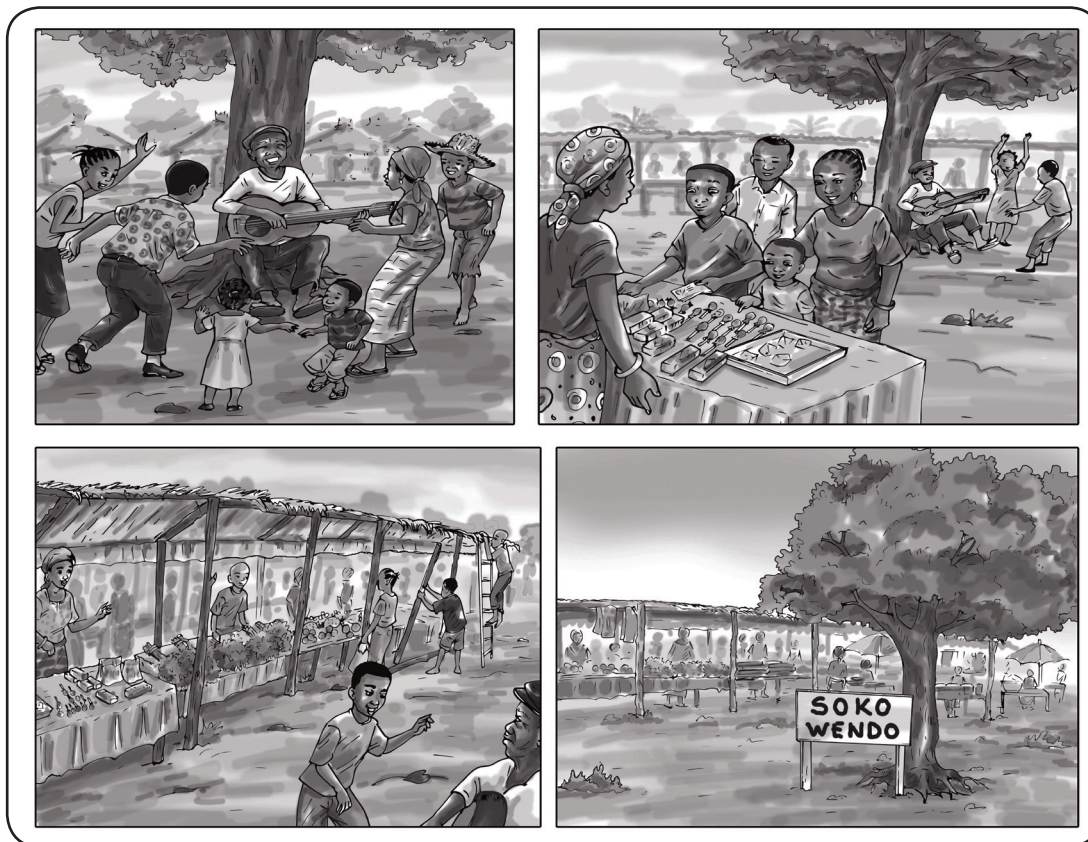
Naeleza hadisi hii:



Naandika kazi zinazofanyika wakati wa mvua.

- 1.
- 2.
- 3.

Naeleza hadisi hii:



Naandika kazi tatu zinazofanyika sokoni.

- 1.
- 2.
- 3.

Natazama kiisha nasema



Nasoma

Sokoni 1

Sokoni wacuruzi wanauzisha vitu mbambali. Mmoja anauzisha nguo ya kila aina na rangi.

Mimi na dada tunakaribisha wateja wauze vyakula kwa mama. Washonaji, munishonee mavazi ya watoto ya masomo.

Musuka nywele anatumika katika wanda yake. Sokoni kuna fasi tunabadirisha feza ya kigeni.

Naandika vitu nilinunuaka sokoni.

Naeleza hadisi hii:



Naandika vitu tatu ninaona sokoni.

- 1.
- 2.
- 3.

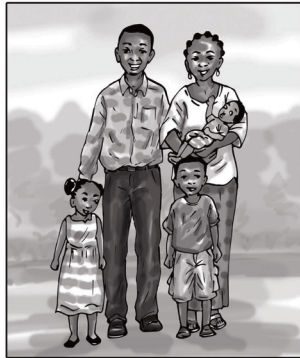
Naeleza hadisi hii:



Naandika vitu vinapitika siku ya karamu.

- 1.
- 2.
- 3.

Naeleza hadisi hii:



Naandika fasi tatu ninatamani kuenda wakati wa mafungo.

1.

2.

3.

Ce cahier de lecture a été imprimé grâce à l'appui généreux du peuple américain et du peuple britannique, à travers l'Agence des Etats-Unis pour le Développement International (USAID) et le Ministère Britannique de la Coopération Internationale (DFID/UKAID).



USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

